

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio I. Veritas Catholica circa existentiam meriti operum bonorum siue
vtrum vere opera hominis iusti meritoria sint præmij æterni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

Sancti, & Myſterium Trinitatis, non dicitur quod cognoscent certò, ſe illum habituros inhabitantem, niſi certitudine quadam morali, de qua etiam loquitur S. Ioannes 1. illa epiſt. *In hoc cognoscimus quia in illo manemus, &c.* Vel certè in vtroque loco habetur generalis promiſſio facta Eccleſiæ.

Ad ſecundam patet ex dictis locum illum Eccleſiaſtæ intelligendum non eſſe de peccatoribus, ſed de iuſtis tantum.

Ad tertiam Reſpondeo poſſe quidem nos eſſe certos quod eliciamus actum aliquem fidei aut amoris, ſed neminem ſcire certò poſſe quod eliciat actum Theologicum fidei & charitatis id eſt ſupernaturalem, vt ex ſequenti tractatu patebit.

DISPUTATIO IV.

De altero effectu Gratia Christi id est de merito actuum nostrorum.

Dixi quomodo per gratiam Chriſti, homo ſanctificetur & iuſtificetur, nunc videndum eſt quomodo per eam glorificetur & coronetur: *Quos enim vocauit hos & iuſtificauit, quos autem iuſtificauit illos & glorificauit*, quia gratia quos vocando efficit ſanctos ſanctificatos euehit ad coronam. De hoc ergo mirabili effectu diuinæ gratiæ, per quam efficitur homo dignus præmio æterno, & gloriatur in ſpe gloriæ filiorum Dei tria mihi video neceſſaria. Primum ſit, exiſtentia & quidditas meriti. Secundum ſit, ſubiectum meriti. Tertium ſit, obiectum meriti. Primum oſtendit quod actus noſtri verè ſunt meritorij & quid ſit mereri. Secundum declarat quinam actus ſint meritorij. Tertium cuius mercedis ſint meritorij.

QVÆSTIO I.

Exiſtentia & quidditas meriti operum bonorum.

S. Thomas, quæſt. 114.

Meritum
quid ſit.

Meritum vniuerſè appellatur valor operis, propter quem debetur ei alicuius præmij retributio, breuius dixerim eſt dignitas præmij: *Ambulant mecum in albis, quia digni ſunt.* Primum igitur quod in hac tota materia video eſſe maxime neceſſarium eſt firmiſſima perſuaſio gloriæ quam meremur per ſingulos actus bonos, quia illud videtur eſſe primum caput ſcientiæ ſanctorum quos deducit Deus per vias rectas, vt primum omnium videant regnum Dei, quod merentur rectè operando. Proponenda itaque primo loco eſt & probanda veritas Catholica circa exiſtentiam huius valoris. Secundò quid ille ſit & quotuplex.

SECTIO I.

Veritas Catholica circa exiſtentiam meriti: id eſt verum opera hominis iuſti verè ſint meritoria præmij æterni.

S. Thomas, articl. 1. & 3.

Certum eſt primò, hæreticos huius temporis omnium inimicos bonorum operum, & meriti eo-

rum hoſtes inſenſiſſimos erraſſe tripliciter circa exiſtentiam meriti.

Primò enim volunt neminem iuſtum vlla vquam bona opera facere, ſed quidquid viri faciunt etiam ſanctiſſimi, quantumvis bonum videatur ac laudabile, vitiatum tamen eſſe ac inquinatum, imò peccatum grauiffimum: ſic enim expreſſè tradit Caluius l. 3. *inſtitutionum* c. 12. §. 4. & c. 14. §. 9.

Secundò neminem teneri bona vlla opera facere, vel etiam vllam ſeruare legem, Apoſtolo proficiente *Quod iuſto non eſt lex poſita.*

Tertiò, negant vlla iuſtorum opera eſſe digna præmio apud Deum, ſed tantum pœna, ſic enim habet Caluius in *Antidoto Concilij Tridentini ſeſſ. 6. cap. 2.* Poſteriores autem hæretici vmbra aliquam meriti admitunt, quia quamvis omnino negent opera noſtra mereri gloriam æternam, tamen fatentur quod ex liberalitate maxima Deus retribuit illis præmium aliquod temporale.

Certum eſt ſecundò, Catholicam doctrinam de operibus meritorijs triplici capite contineri vt explicatur in Concilio Tridentino ſeſſ. ſexta capite decimo ſexto.

Primum eſt poſſe homines iuſtos cum Dei gratia plures elicere actus verè bonos & laudabiles, *Arbor enim bona bonos fructus facit.*

Secundum eſt teneri homines etiam iuſtos elicere multa huiusmodi bona opera ſine quibus ſalutem non ſunt conſequuturi, *Omnis enim arbor quæ non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur.*

Tertium eſt homines iuſtos per huiusmodi bona opera verè ac propriè mereri vitam æternam, & alia plura dona ſpiritalia: adeò vt propter illos actus debeatur illis gloria vt ſtipendium & vt corona. Duo illa prima capita ſæpè ſuperiùs probata ſunt, de tertio propriè hic agendum eſt.

Ratio ergo dubitandi primò eſt, quia in ſcripturis vita æterna dicitur eſſe gratia. Romanorum 6. *Stipendium peccati mors, gratia autem Dei vita æterna: ſi autem gratia iam non ex operibus aliqui gratia iam non eſt gratia*, vt habetur ibidem cap. 11. Dicitur etiam quod coronamur ex miſericordia, *Pſalm. 102. Qui coronat te in miſericordia*, dicitur hæreditas primæ Petri 3. *In hoc vocati eſtis vt benedictionem hæreditate poſſideatis*, hæreditas autem filijs non datur vt merces, quæ debetur famulis potius, & mercede conductis. Dicimur eſſe ſerui inutiles etiam poſtquam fecerimus omnia quæ præcepta ſunt nobis, dicuntur non eſſe condignæ paſſiones huius temporis ad futuram gloriam: vocamur ad conuiuium ſponſi Chriſti ſine pretio, *Emite absque argento, & absque vlla commutatione mel & lac.* Denique dicitur neminem conſidere poſſe in propriis meritis ſed in Deo ſolo, & in Chriſto Ieſu in quo ſolo eſt nobis ſalus, vel enim merita mortis eius ſunt ſufficiencia vel non ſunt, ſi ſufficiunt ad ditandos fideles omnes filios Crucis, vt quid? iterum iubemur emere, quod iam noſtrum eſt, ſi non ſufficiunt, *Vana ergo eſt fides noſtra vana predicatio noſtra.*

Secundò, conſentire videntur Patres verbi gratia inculcat Auguſtinus ſæpiſſimè quod Deus non coronat merita noſtra, ſed dona ſua: Et Hilarius in *Pſalmum 51.* Serio proſiteretur inſufficiencia eſſe opera noſtra, niſi miſericordia Dei etiam in hac iuſtitia voluntate ſuarum demutationum & morum vitia non reputet.

Tertiò, vbi eſt meritum condignum ibi debet eſſe iuſtitia rigorosa proprium debitum, & deinde aliqua æqualitas operis & præmij, neutrum autem in noſtris actibus reperitur, ergo illi non debent dici eſſe meritorij æternæ gloriæ.

Dicendum

De Merito ut est effectus Gratiae Christi. 507

Afferio prima. Dicendum tamen est primò, certum omnino cui libet Christiano esse debere quod iustus per actus bonos verè ac propriè meretur præmium æternum, quod etiam certissimè accepturus est. Ita constantissimè censet & semper censuit Ecclesia Christi ut definiatur in Tridentino sess. 6. cap. 16. & can. 26. & 32. probant autem hanc veritatem Catholicam & Christianorum spem certissimam optimis argumentis Bellarminus lib. 5. de iustificatione, Toletanus in Apologia pro Concilio Tridentino: Lindanus lib. 3. Panoplie Valsques disp. 203. Suarez l. 1. c. 1. & sequentibus.

Probatum primò ex scripturis. Primò enim scripturæ ab initio vsque ad finem prædicant mercedem bonorum operum ut rectè notat Basilii in Psalm. 1. v. gr. Ecclesiastici 16. *Unicuique misericordia faciet locum, secundum meritum operum suorum*, ubi vides ex misericordia dari gloriam ad bona opera, ex iustitia verò dari gloriam propter illa. Sapient. 5. *Apud Dominum est merces eorum*, loquitur de iustis qui per labores & Angustias transferunt ad quietem & regnum, quod etiam possident titulo mercedis. Christus in Evangelio idem semper proponit Matthæi 5. *Merces vestra copiosa est in celo*, cap. 20. *Voca operarios & redde illis mercedem*: cap. 16. *Reddet unicuique secundum opera sua*, cap. 25. *Venite benedicti possidere paratum vobis regnum, esurivi enim, &c.* Apostolus idem quoque versat celeberrimè, 1. ad Corinth. 3. *Unusquisque propriam mercedem accipiet secundum laborem suum*, cap. 15. *Abundate in omni opere bono, scientes quod labor vester non est inanis in Domino, non enim iniustus est Deus, &c.* 1. ad Timotheum 4. *Reposita est mihi corona iustitiae: Hebræorum 10. Nolite amittere confidentiam vestram qua magnam apud Deum habet remunerationem*: 2. ad Corinthios 4. *Id quod est momentaneum, & leue nostra tribulationis æternam gloria pondus operatur in nobis*: Apocalypsis 22. *Ecce venio cito & merces mecum est reddere unicuique secundum opera sua*, alia suppetunt innumera testimonia ubi gloria vocatur corona, Non coronabitur nisi qui legitime certauerit, tene quod habes, & caute ne alius accipiat coronam tuam, imò appellat eam S. Petrus immarcescibilem gloriæ coronam, hæreditatem incorruptibilem & incontaminatam. Dicitur brauium merces & cætera ubi dicimur esse digni Deo, & cælesti hæreditate.

Probatum secundò ex sanctis Patribus & Concilijs. Secundò, in eandem conspirant sententiam S. Patres ut fateatur etiam Caluinus lib. 3. institutionum cap. 15. §. 2. dabunt innumeros Bellarminus loco citato, c. 4. Valentia q. 2. p. 2. Valsques cap. 2. Suarez c. 1. v. g. Hieronymus in c. 49. Isaia, *Potentiam suam nostro arbitrio dereliquit, ut iuste voluntas præmium consequatur*. Augustinus epist. 105. *Cui debetur vita æterna vera iustitia est si autem vera iustitia est ex te non est*. Vide Doctores citatos. Eadem est Doctrina omnium Conciliorum v. g. sic habet Arausicanum 2. Canon. 18. *Debetur merces bonis operibus si fiant, sed gratia præcedit ut fiant*: Lateranense c. firmiter de summa Trinitate, Florentinum in litteris unionis: Tridentium sess. 6. cap. 16. Denique omnes Scripturæ, omnes Pontifices, omnes S. Patres hanc veritatem vbique asserunt & ab omnibus fidelibus credi volunt.

Probatum tertio. Tertiò rationes etiam non desunt optimæ quæ hoc probent.

Prima sit ex parte Dei qui totam gloriam attributorum suorum in hoc mirabiliter manifestat sapientiæ, quia inuenit mirabilem modum quo iustus simul esset misericors, adèò ut nec misericordia iustitiæ obesset, neque iustitia misericordiam impediret ut rectè notat Augustinus lib. de gratia & libero arbitrio cap. 7. ubi explicat illud Psalm. 102. (qui coronatur in misericordia & miserationibus,) *Quia scilicet*

Tom. I.

ex eius miseratione bona operamur quibus coronam ex iustitia mereamur, & hinc iustitia simul ostenditur cum misericordia, liberalitas in eo quod supra condignum præmio rependit: potentia quod actionem tenuissimam miserrimæ creaturæ ad eam dignitatem euehit ut digna sit præmio æterno, providentia quod medium inuenit mirabile perducendi homines ad finem beatitudinis, acuendo illos ad opera virtutum, nec enim excogitari potuit aptius vllum medium, quàm proponendo æternitatis coronam pro minimo actu bono. Accedit etiam altera ratio ex parte operis meritorij, quia omnis actio libera & laudabilis meretur præmium & laudè ab eo in cuius honorem dirigitur, præsertim si gubernator ille sit diues & munificus in omnes qui honorant eum.

Tertia ratio ex parte ipsius hominis, quia sicut res naturales per proprios motus & operationes assequuntur omnes id ad quod à Deo sunt ordinatæ: similiter homo per suos actus assequi debet finem supernaturalem ad quem à Deo est ordinatus: sed dissimili modo, quia enim creatura irrationalis agit sine libertate opera eius rationem non habent meriti: opera verò creaturæ liberæ meritoria sunt, & digna præmio ac laudè.

Dicendum secundò est, bona opera hominis iusti mereri mercedem æternæ vitæ non ex sola liberalitate Dei, nec ex aliqua tantum congruitate, sed mereri eam ex se ipsis, & omnino condignè, tanquam aliquid illis omnino debitum & æquale.

Prima pars, quod ratio meriti non sit aliqua tantum Dei liberalitas, sed intrinseca bonitas ipsius actus certa est contra omnes sectarios, quia ex allatis scripturis constat vitam æternam tribui bonis operibus ut mercedem, ut coronam, ut stipendium, ut brauium, sed illa non dantur ex mera liberalitate, merces enim differt à donò liberaliter collato, corona & brauium dantur post pugnam & certamen legitimum ergo bona opera non ex sola liberalitate, sed ex intrinseca bonitate & valore merentur æternam vitam. Deinde sicut se habet æterna damnatio respectu malorum operum, sic æterna vita respectu operum bonorum ut deserit asserit Augustinus epist. 105. *Sicut merito peccati sicut stipendium redditur mors, ita merito iustitiæ, tanquam stipendium, vita æterna*: sed damnatio non fit ex sola Dei voluntate, sed ex operum demerito, ergo & salus datur ex verito mero bonorum actuum.

Secunda pars, de condignitate meriti communis est inter Catholicos, quibus tamen repugnare videntur Valdensis, Burgenfis, Durandus.

Primò autem colligitur ex citatis testimonijs scripturarum ubi dicuntur opera esse Deo ipso digna, id est præmio æterno quod Deus iuxta illud Geneseos 17. *Ego protector tuus sum, & merces tua magna nimis*, itaque dicitur Sapientiæ 7. *Deus tentauit eos, & inuenit eos dignos se*. 2. Thessalonienfium 1. *Ut digni habeamini in regno Dei*: Colossensium 1. *Dignos nos fecit in partem sortis sanctorum*: Hebræorum 13. *Beneficentia & communionis nolite obliuisci talibus enim hostijs promeretur Deus*. Huc etiam pertinent omnes illæ scripturæ ubi æterna salus, merces, corona, stipendium: nam illa omnia condignitatem dicunt & æqualitatem. Dicitur enim stipendium (inquit August. epist. 105.) *quia debetur, quia dignè retribuitur, quia merito redditur*.

Secundò à priori ratio petitur ex triplici principio illorum actuum qui sunt meritorij.

Primus est gratia inhabitationis per quam homo operatur ut filius Dei adoptiuus & ut naturæ particeps iurò prout inhabitantè & informantem habet Spiritu

Sanctum

Afferio secunda.

Prima pars.

Secunda pars.

Probatum secundò à priori.

Sanctum cuius illa sunt opera tunc effectiue tunc formaliter aut quasi formaliter.

Secundum est Christus cuius membrum viuens est ille qui habet gratiam, & totum influxum participans.

Tertium gratia ipsa operans & cooperans quæ instrumentum est & veluti manus Spiritus Sancti excitantis ad bonum: ex eo triplici principio tanta existit dignitas operis de se imperfectissimi, vt pretium habeat æquale præmio æterno.

Solutio
primæ du-
bitationis.

Ad primam Respon. nihil ex ijs locis aliud inferri nisi quod merita omnia nostra ita pendent à gratia quæ datur omnino gratis, vt sine illa nihil omnino possimus mereri, sic enim vita æterna dicitur ab Apostolo esse gratia Dei, quia gratia est à qua primum penderet, & sine qua nunquā illam mereremur vt recte annotat August. epist. 105. *Vita æterna iustitia quidem stipendium sed tibi gratia est, & ipsa iustitia.* Sic etiam dicitur Deus coronare nos in misericordia & misericordionibus, quia vt dixi supra ex Augustino, cum coronat merita nostra coronat dona sua quæ non nisi misericorditer confert. Fateor vitam æternam electis dari vt hæreditatem, sed ita tamen vt si adulti sint habeant eam etiam vt mercedem, vnde vocatur etiam ab Apostolo retributio hæreditatis: cum enim adoptiui duntaxat filij simus, ea conditione admittimur ad hæreditatem, quod mereamur eam etiam vt mercedem. Dicimur inutiles serui etiam postquam omnia fecimus quæ præcepta sunt nobis, quia Deus ex obsequio nostrorum operum non colligit vllam vtilitatem: vel etiam quia opera illa non nostris sunt viribus, sed ex auxilio gratiæ operamur. Cum negat Apostolus condignas esse passionibus huius temporis ad futuram gloriam: exaggerat tantum magnitudinem & æternitatem gloriæ, negatque vllam esse proportionem tribulationum quas in hac vita toleramus, cum cumulo bonorum quæ nos manent in altera vita, si passionibus illæ spectentur in se ipsis quoad magnitudinem & durationem, si autem spectentur secundum dignitatem quam à Spiritu Sancto informant, mouente, operante, & à Christo influente ac suorum meritorum vim conferente certe perfectam habent æqualitatem. Quando inuitamur ad emendum absque vlllo pretio & commutatione mel & lac, intelligi debet de prima gratia quam accipimus semper sine vlllo præmio merito. Vnde nec vllus confidere potest in suis meritis quæ omnino pendent ab eo qui factus nobis est iustitia & sanctificatio, & propitiatio & redemptio. Merita mortis eius sunt sufficientissima modò applicentur, non applicantur autem sine meritis nostris, quæ valorem ex illis habent.

Secundæ.

Ad secundam Respondeo eandem esse mentem sanctorum Patrum cum dicunt Deum coronare dona sua non merita nostra, & nostros actus esse insufficientes, nisi Dei misericordia præstò fuerit. Hoc enim vnum volunt quod sine gratia Dei nulla possint haberi merita, sic enim nulla sunt merita, quæ non etiam sint dona: vel etiam significant necessariam esse Dei acceptationem ad meritum quodlibet proprium vt patebit ex sequentibus.

Tertiæ
inferius.

Ad tertiā de rigore iustitiæ, & æqualitate operis cum præmio vt respondeatur videndum est quod propositum erat secundo loco.

SECTIO II.

Quid & quotuplex sit meritum operum bonorum.

Meritum
quid sit.

Certum est primò, meritum optimè definitur opus propter quod debetur homini à Deo alicuius

præmij retributio: est enim, vt dixi valor moralis ipsius operis propter quem operans laude dignus est & præmio, vel breuius dignitas laudis & præmij propterea quæ reuocatur (vt sæpè dixi) ad causam efficientem non ad causam finalem: non enim sufficit vt prius existat in intentione quàm effectus, sed re ipsa & in executione debet existere prius saltem in aliqua differentia temporis, non enim causat tanquam bonum propter quod obtinendum, aliquid fiat, sed tanquam aliquid iam positum per quod poni debeat aliud: opus ergo meritorium dicit respectum vt sic, ad præmium ad præmiantem, & ad operantem.

Certum est secundò, meritum vniuersim diuidi à Teologis in meritum condignum & meritum congruum. Meritum condignum aliqui definiunt id cui ex iustitia debitum est præmium: meritum congruum illud cui præmium debetur ex aliqua tantum congruitate. Fallitur enim Soto asserens contra communem sententiam nullum esse meritum quod non sit condignum: Contritio enim peccatoris aliquod habet meritum, quia illi iustificatio infallibiliter debetur, neque datur omnino gratis, & tamen non habet condignitatem, sed solum congruitatem, sicut enim est imperfectum meritum, ita ius tribuit duntaxat imperfectum ad speratam mercedem, debetur videlicet merito congruo solum imperfectè propter bonitatem aliquam operis, & promissionem diuinam.

Difficultas igitur tota est de propria ratione in qua differunt meritum perfectum seu condignum, & meritum imperfectum seu congruum. Primò enim dici potest quod differant in eo quod merito condigno præmium debeatur ex iustitia rigorosa, non autem merito congruo. Secundò quod meritum condignum excludat omnem acceptationem gratuitam Dei: meritum autem congruum in ea solum fundetur. Tertiò ratione solius æqualitatis cum præmio, quam habeat meritum condignum, meritum autem congruum illam non habeat. Quæ tria paucis inquirere placeat.

S. I.

Utrum de ratione meriti condigni sit debitum iustitiæ rigorosæ.

Debitum rigorosæ iustitiæ appellatur illud cui res aliqua ita est debita, vt vera fiat iniuria creditori si non reddatur: Huiusmodi iustitiam non posse reperiri Deum inter & homines plenè alibi disputatum est propter summum Dei dominium in omnia iura quæ creaturis possunt conuenire, adeò vt de illis disponere possit Deus prout voluerit, quin vnquam vlla creatura iniuriam pati possit: nemo enim alteri facit iniuriam cum disponit de re sua. Hoc ergo supposito nunc queritur, vtum merita nostra condigna esse nequeant eo nomine, quia rigorosæ huius iustitiæ debitum non possint includere.

Ratio verò dubitandi est primò, quia illud omnè quod ex iustitia non datur, dari necessariò debet ex misericordia, sed quod datur ex misericordia non datur ex merito condigno, condignitas enim meriti excludit misericordiam, ergo quod non debetur ex iustitia non datur ex merito condigno: ergo vt meritum aliquod sit condignum debet includere debitum iustitiæ.

Secundò, illud meritum includit ius proprium iustitiæ in quo præmium est æquale pretio, si enim pro aliqua domo æstimata mille aureis, exhibeas pretium mille aureorum, emptionem facies ex vera iustitia: sed opus filij Dei adoptiui prout dignificatū ex inhabitante Spiritu per gratiam, & ex Christo influente per merita propria, habet æqualitatem cum æterna mercede, ergo illa merces æterna ex iustitia debetur.

Tertiò;